



การแปลงแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552 ไปสู่การปฏิบัติงานพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

Implementing the 2nd National Plan on the Elderly (2002-2021),
1st Revised of 2009 in Mae Sai Sub-district, Meuang District,
Phayao Province

วรรณภา ทองแดง¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาทัศนคติของประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาด้านผู้สูงอายุตำบลแม่ใส (2) ศึกษาเปรียบเทียบตัวแบบการนำแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฯ ไปปฏิบัติในงานพัฒนาท้องถิ่นตำบลแม่ใส (3) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการพัฒนาด้านผู้สูงอายุตำบลแม่ใส และ (4) ศึกษาปัญหา อุปสรรค และให้ข้อเสนอแนะในการแปลงแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฯ ไปปฏิบัติในงานพัฒนาท้องถิ่นตำบลแม่ใส

วิธีดำเนินการวิจัย ได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลโดย (1) ใช้แบบสอบถามกับ 400 ครั้วเรือนเป้าหมาย และ (2) ใช้แนวทางการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับคณะกรรมการหมู่บ้าน 12 หมู่บ้าน คณะกรรมการผู้สูงอายุ และข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลแม่ใส สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test ค่า F-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับการพัฒนาด้านผู้สูงอายุในระดับปานกลาง โดยเห็นว่า (1) ปัจจัยนำเข้าสู่โครงการส่วนใหญ่มีความเหมาะสมและพอเพียง (2) กระบวนการดำเนินโครงการส่วนใหญ่เป็นระบบและชัดเจน และ (3) ผลการดำเนินโครงการส่วนใหญ่ประสบความสำเร็จ

การแปลงตัวแบบการนำแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฯ ไปปฏิบัติงานพัฒนาท้องถิ่น

¹อาจารย์สาขาวิชาพัฒนาสังคม คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา



ตำบลแม่ใส ปรากฏระดับความสำเร็จเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ (1) ตัวแบบด้านการบริหารของระบบราชการ (2) ตัวแบบเชิงบูรณาการ (3) ตัวแบบด้านการจัดการ (4) ตัวแบบด้านการเมือง (5) ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล และ (6) ตัวแบบด้านการพัฒนาองค์กร โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านผู้สูงอายุ ได้แก่ อายุและประสบการณ์ การเข้าร่วมโครงการด้านผู้สูงอายุ ($p < 0.05$) และมีความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดด้านการพัฒนาผู้สูงอายุของประชาชนกับทั้ง 6 ตัวแบบ ($p < 0.01$)

ปัญหาอุปสรรค ได้แก่ (1) วัตถุประสงค์โครงการไม่ชัดเจน (2) ประชาชนขาดความร่วมมือ (3) ภาวะเจ็บป่วยของผู้สูงอายุ (4) งบประมาณไม่เพียงพอ และ (5) ขาดการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้ารับการฝึกอบรม ข้อเสนอแนะ ได้แก่ (1) ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการด้านผู้สูงอายุให้มากขึ้น (2) องค์กรบริหารส่วนตำบลแม่ใส ควรส่งเสริมการดำเนินโครงการด้านผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง และ (3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัด ควรมีการแปลงแผนผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ : ผู้สูงอายุ การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552

Abstract

This research aimed to (1) examine the attitude toward the elderly development plan, (2) compare the models of the elderly policy implementation, (3) examine the significant demographic factors influencing attitude of the elderly participation in the development plan, and (4) sum up the problems and suggestions for the elderly policy implementation.

The framework was designed on concepts, theories and related research study. The data collection were the questionnaire interviews with 400 target households in Mae Sai sub-district and the in-depth interviews with the village committee from twelve villages, elderly committee, and government officials who involved in the elderly plan. The data were analyzed qualitatively and quantitatively by using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and Pearson's correlation coefficient.



The findings were 1) The attitude toward the elderly development plan of most target households was in moderate level. 2) Most of village committees, sub-district elderly committees, and government officials agreed that the inputs of the elderly development plan were (1) appropriate and adequate, (2) well-organized and clear, and (3) successful.

For the implementing models of the elderly implementation policy, it was shown that all six models were successful from transforming elderly policy into local development practice including (1) bureaucratic process model, (2) integrated model, (3) management model, (4) political model, (5) rational model, and (6) organization development model, respectively.

The significant demographic factors influencing attitude of the elderly participation in the development plan were age, and experience ($p < 0.05$). In addition, it was found that the models of the elderly policy implementation (6 models) had significant positive correlation ($p < 0.01$).

Some important operational problems were (1) unclear objectives, (2) lack of beneficiary participation in the elderly development plan, (3) illnesses of the elder, (4) insufficient budget, and (5) lack of support in the elderly training. Recommendations were (1) Beneficiary involvement, (2) Continuum support, and (3) Concise implementation plan.

Keywords : Elderly, Implementation, The 2nd National Plan on the Elderly (2002-2021), 1st Revised of 2009

บทนำ

ประเทศไทยมีประชากรสูงอายุ (อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป) มากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ในประชากรทุกๆ 10 คน จะเป็นผู้สูงอายุ 1 คน จากการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2550 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ประชากรสูงอายุของประเทศไทยมีประมาณ 7 ล้านคน คิดเป็นเกือบร้อยละ 11 ของประชากรทั้งประเทศที่มีอยู่ประมาณ 65.6 ล้านคน ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า



สังคมไทยได้เริ่มเข้าสู่สังคมสูงวัยแล้ว แม้ว่าสัดส่วนประชากรสูงอายุของประเทศไทยยังไม่มากเท่าประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งในปัจจุบันมีถึงประมาณ 1 ใน 4 ของประชากรทั้งหมด แต่การเปลี่ยนเป็นประชากรสูงวัยของประเทศไทยนั้นเกิดขึ้นในระยะเวลาอันสั้น กล่าวคือ การเพิ่มของประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป จากร้อยละ 7 เป็นร้อยละ 14 ใช้เวลาเพียงประมาณ 22 ปี ในขณะที่ประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา หรือประเทศในยุโรป ใช้เวลากว่าครึ่งศตวรรษ ดังนั้น ประเทศไทยจึงมีเวลาสั้นมากสำหรับการเตรียมการทั้งในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการเตรียมการในด้านสวัสดิการ การบริการ และการสร้างหลักประกันต่างๆ เพื่อรองรับประชากรสูงอายุ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2553: 6)

ผู้สูงอายุนับว่า เป็นบุคคลที่ได้ทำคุณประโยชน์ต่อสังคมและสมควรส่งเสริมให้คุณค่าไว้ให้นานที่สุด ผู้สูงอายุมิใช่บุคคลด้อยโอกาสหรือเป็นภาระต่อสังคม ผู้สูงอายุจำนวนไม่น้อยยังคงมีศักยภาพ มีภาวะสุขภาพแข็งแรง ช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นได้ แต่ยังไม่ได้มีการนำศักยภาพของประชากรกลุ่มนี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างเต็มที่ เหตุผลสำคัญประการหนึ่ง คือ การขาดข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณและสัดส่วนของผู้สูงอายุในกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มช่วยเหลือตนเองได้แต่ไม่พร้อมช่วยผู้อื่น กลุ่มช่วยเหลือตนเองได้และพร้อมช่วยผู้อื่น กลุ่มช่วยเหลือตนเองไม่ได้ต้องพึ่งพาผู้อื่น ตลอดจนลักษณะต่างๆ ของผู้สูงอายุในแต่ละกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองได้และพร้อมจะช่วยเหลือผู้อื่น ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่อยู่และความสามารถหรือความชำนาญพิเศษของผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการดึงเอาพหุพลังมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ผู้สูงอายุเหล่านี้สามารถเป็นอาสาสมัครให้การดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุด้วยกัน หรือช่วยงานสาธารณประโยชน์หรืองานอาสาสมัครต่างๆ เพราะฉะนั้น จึงควรได้รับการส่งเสริมและเกื้อกูลจากครอบครัว ชุมชน และสังคมให้ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี และคงไว้ซึ่งภาวะสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี

แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552 จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นกลุ่มประชากรที่มีคุณค่าต่อสังคม และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องอย่างน่าสนใจ อาทิเช่น (1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ มาตรการที่ 3 การปลูกจิตสำนึกให้คนในสังคมตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ เช่น ส่งเสริมให้มีกิจกรรมสานสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุกับคนทุกวัยโดยเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และกีฬา



(2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ มาตราการที่ 2 ส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุ โดยส่งเสริมการจัดตั้งและดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุและเครือข่าย มาตราการที่ 3 ส่งเสริมด้านการทำงานและการหารายได้ของผู้สูงอายุ เช่น ส่งเสริมการฝึกอาชีพและจัดหางานให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถ รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มในชุมชนเพื่อจัดทำกิจกรรมเสริมรายได้ โดยให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมเป็นต้น (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2553 : 29-34)

จะเห็นได้ว่า การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนผ่านด้านนโยบายและแผนเกี่ยวกับผู้สูงอายุอย่างน่าติดตาม ซึ่งเป็นกลไกหนึ่งที่ทำให้ผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่เปรียบเสมือน "หลักชัยของสังคม" รวมถึงทำให้กลุ่มวัยอื่นๆ ตระหนักและให้ความสำคัญมองเห็นคุณค่าของประชากรสูงอายุมากขึ้น เนื่องจากผู้สูงอายุ เป็นบุคคลที่สั่งสมความรู้ ทักษะ ความชำนาญ และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อคนรุ่นหลังอย่างยิ่ง ซึ่งควรได้รับการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการถ่ายทอดรุ่นต่อรุ่นและนำไปสู่การรวมพลังขับเคลื่อนงานพัฒนาท้องถิ่นโดยกลุ่มผู้สูงอายุ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการแปลงแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552 ไปสู่การปฏิบัติ โดยมุ่งศึกษากระบวนการแปลงแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฯ และเปรียบเทียบตัวแบบการแปลงแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฯ ไปสู่การปฏิบัติ จำนวนทั้งสิ้น 6 ตัวแบบ ประกอบด้วย (1) ตัวแบบด้านกระบวนการของระบบราชการ (2) ตัวแบบเชิงบูรณาการ (3) ตัวแบบด้านการจัดการ (4) ตัวแบบด้านการการเมือง (5) ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล และ (6) ตัวแบบด้านการพัฒนาองค์กร ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานพัฒนาท้องถิ่นของตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่ดำเนินงานวิจัยที่ตอบสนองต่อปณิธานของมหาวิทยาลัยพะเยา ที่ว่า "ปัญญาเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน" (Wisdom for Community Empowerment)

วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาด้านผู้สูงอายุ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบตัวแบบการนำแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552 ไปปฏิบัติในงานพัฒนาท้องถิ่นตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา



2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการพัฒนาด้านผู้สูงอายุ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ตามแนวทางของแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552

2.4 เพื่อศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรค และให้ข้อเสนอแนะในการแปลงแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552 ไปปฏิบัติในงานพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่แตกต่างกันมีความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการพัฒนาด้านผู้สูงอายุแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ระดับทัศนคติของประชาชนที่แตกต่างกันมีความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการพัฒนาด้านผู้สูงอายุแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 มีความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดพื้นฐานของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาด้านผู้สูงอายุกับตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล

สมมติฐานที่ 4 มีความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดพื้นฐานของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาด้านผู้สูงอายุกับตัวแบบด้านการจัดการ

สมมติฐานที่ 5 มีความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดพื้นฐานของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาด้านผู้สูงอายุกับตัวแบบด้านการพัฒนาองค์กร

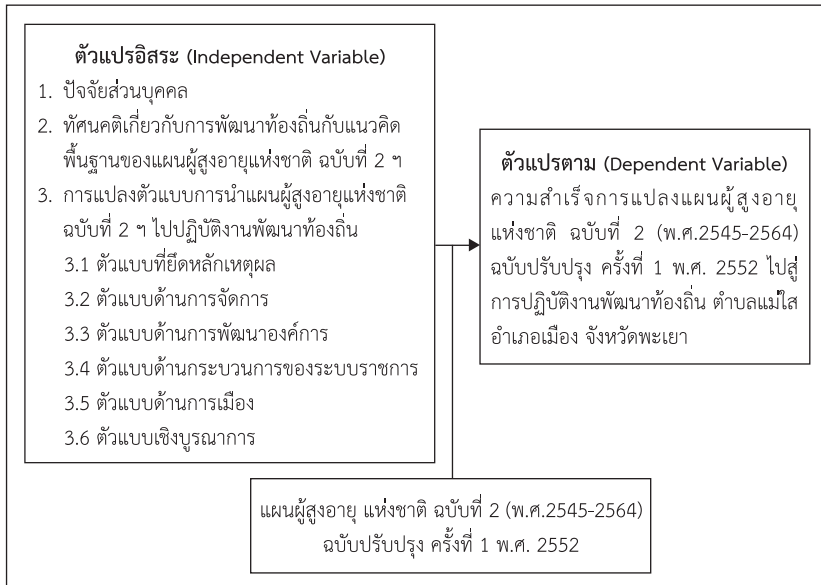
สมมติฐานที่ 6 มีความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดพื้นฐานของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาด้านผู้สูงอายุกับตัวแบบด้านกระบวนการของระบบราชการ

สมมติฐานที่ 7 มีความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดพื้นฐานของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาด้านผู้สูงอายุกับตัวแบบด้านการเมือง

สมมติฐานที่ 8 มีความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดพื้นฐานของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาด้านผู้สูงอายุกับตัวแบบเชิงบูรณาการ

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้สามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้



แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง "การแปลงแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552 ไปสู่การปฏิบัติงานพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา"

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย ประกอบด้วย (1) ประชาชนตำบลแม่ใส จำนวน 12 หมู่บ้าน (2) คณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้าน (3) คณะกรรมการผู้สูงอายุตำบลแม่ใส และ (4) ข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ใส

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มแรก ได้แก่ ครัวเรือนในตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา จำนวน 2,145 ครัวเรือน จาก 12 หมู่บ้าน ประกอบด้วย (1) หมู่ที่ 1 บ้านร่องไฮ (2) หมู่ที่ 2 บ้านแม่ไสกลาง (3) หมู่ที่ 3 บ้านแม่ไสทุ่งวัวแดง (4) หมู่ที่ 4 บ้านแม่ไสเหล่า (5) หมู่ที่ 5 บ้านบ่อแฮ้ว (6) หมู่ที่ 6 บ้านสันป่าถ่อน (7) หมู่ที่ 7 บ้านสันช้างหิน (8) หมู่ที่ 8 บ้านแม่ไสหัวขัว (9) หมู่ที่ 9 บ้านแม่ไสเหนือ (10) หมู่ที่ 10 บ้านสันป่าถ่อน (11) หมู่ที่ 11 บ้านร่องไฮ และ (12) หมู่ที่ 12 บ้านแม่ไสเหล่าใต้



ในการวิจัยฯ ครั้งนี้ ทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane

ได้จำนวนตัวอย่าง เท่ากับ 337.13 หรือ เท่ากับ 337 ครั้วเรือน แต่ทั้งนี้ ผู้วิจัย ได้เพิ่มจำนวนตัวอย่างที่จะได้รับการคัดเลือก เป็นหมู่บ้านละ 33 ครั้วเรือน (เป็นจำนวนที่ไม่น้อยกว่า 28 ครั้วเรือนที่คำนวณได้ตามสูตรของ Taro Yamane) ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด จึงเท่ากับ 400 ครั้วเรือน การสุ่มตัวอย่างลำดับต่อมา ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญหรือตามความสะดวก (Convenience Sampling)

ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้าน คณะกรรมการผู้สูงอายุตำบลแม่ใส และข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ใส นั้น ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีส่วนในการทำแผนตามวัตถุประสงค์หรือนำแผนผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

เครื่องมือการวิจัย

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นคำถามแบบเลือกรายการ (Check List) และแบบเติมคำตอบ (Open-Ended) จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นกับแนวคิดพื้นฐานของแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ฯ ซึ่งเป็นคำถามแบบเลือกรายการ (Check List) จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการแปลงตัวแบบการนำแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2ฯ ไปปฏิบัติงานพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นคำถามแบบเลือกรายการ (Check List) จำนวน 30 ข้อ

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินโครงการพัฒนา/ส่งเสริม/สนับสนุนกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชน ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended) จำนวน 2 ข้อ

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยนำเข้าสู่โครงการพัฒนา/ส่งเสริมงานด้านผู้สูงอายุในชุมชน จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 กระบวนการดำเนินงานตามโครงการพัฒนา/ส่งเสริมงานด้านผู้สูงอายุในชุมชน จำนวน 9 ข้อ



ส่วนที่ 3 ผลการดำเนินงานตามโครงการพัฒนา/ส่งเสริมงานด้านผู้สูงอายุในชุมชน จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และเสนอแนะ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) จำนวน 2 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งได้แก่ (1) หนังสือ เอกสาร และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ (2) รายงานสรุปการประชุมที่เกี่ยวข้องจากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา (3) แผนการพัฒนาท้องถิ่นจากองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา และ (4) แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อสอบถามเกี่ยวกับการแปลงแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552 ไปสู่การปฏิบัติงานพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา จาก 12 หมู่บ้านๆ ละ 33ครัวเรือน รวมเป็นจำนวน 400 ครัวเรือน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เจาะลึก เพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับการแปลงแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552 ไปสู่การปฏิบัติงานพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา จากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) คณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้าน (2) คณะกรรมการผู้สูงอายุตำบลแม่ใส และ (3) ข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ใส

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งใช้สถิติที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)



2. สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ ค่า t-test ค่า F-test และค่าสหสัมพันธ์ (Correlation)

สรุปผลการวิจัย

1. ทศนคติเกี่ยวกับการพัฒนาด้านผู้สูงอายุ

1.1 ของชาวตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 65.5) มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี (ร้อยละ 27.25) ระดับการศึกษาสูงสุด คือ ประถมศึกษาชั้นปีที่ 4-7 (ร้อยละ 53.00) ประกอบอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 38.25) มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 3-4 คน (ร้อยละ 49.50) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท (ร้อยละ 44.75) มากกว่าครึ่งหนึ่ง ไม่มีสมาชิกในครอบครัวที่เป็นผู้สูงอายุ (ร้อยละ 51.25) ส่วนครอบครัวที่มีสมาชิกเป็นผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีผู้สูงอายุจำนวน 1 คน (ร้อยละ 28.50) ระดับการช่วยเหลือตัวเองได้ของผู้สูงอายุในครอบครัว คือ สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ดี / ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น / เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในชุมชน (ร้อยละ 22.00) สวัสดิการที่ผู้สูงอายุได้รับ คือ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (ร้อยละ 40.50) สิทธิการรักษาพยาบาล ได้แก่ สิทธิ 30 บาทรักษาทุกโรค / สวัสดิการการรักษาพยาบาลข้าราชการ / ประกันสุขภาพ (ร้อยละ 3.25) ในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา / ส่งเสริม / สนับสนุนกลุ่มผู้สูงอายุ (ร้อยละ 70.50) ซึ่งเป็นกิจกรรมในครอบครัว (การรดน้ำดำหัวเทศกาลสงกรานต์) คิดเป็นสัดส่วนที่มากที่สุด (ร้อยละ 47.25) โดยมีความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมฯ บ่อยครั้ง (ร้อยละ 63.70) และสถานที่หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ คือ วัด / ศาลาประชาคมประจำหมู่บ้าน (ร้อยละ 75.75)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับการพัฒนาด้านผู้สูงอายุ ระดับ ปานกลาง และมีกลุ่มตัวอย่างเพียงเล็กน้อยที่มีความเห็นว่า ผู้สูงอายุเป็นภาระต่อสังคม และรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการทำงานพัฒนาด้านผู้สูงอายุ

1.2 ของคณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการผู้สูงอายุตำบล และข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ใส

- (1) บังคับนำเข้าสู่โครงการส่วนใหญ่มีความเหมาะสมและพอเพียง
- (2) กระบวนการดำเนินโครงการส่วนใหญ่เป็นระบบและชัดเจน
- (3) ผลการดำเนินโครงการส่วนใหญ่ประสบความสำเร็จ



2. การแปลงตัวแบบของแผนผู้สูงอายุแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ

การแปลงตัวแบบของแผนผู้สูงอายุแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติงานพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแม่ใส ปรากฏระดับความสำเร็จเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ (1) ตัวแบบด้านการบริหารของระบบราชการ ($r = .493$, $\text{sig} = .000$) (2) ตัวแบบเชิงบูรณาการ ($r = .391$, $\text{sig} = .000$) (3) ตัวแบบด้านการจัดการ ($r = .391$, $\text{sig} = .000$) (4) ตัวแบบด้านการเมือง ($r = .488$, $\text{sig} = .000$) (5) ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล ($r = .480$, $\text{sig} = .000$) และ (6) ตัวแบบด้านการพัฒนาองค์กร ($r = .538$, $\text{sig} = .000$) โดยปัจจัยที่มีเกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้สูงอายุ ได้แก่ อายุและประสบการณ์การเข้าร่วมโครงการด้านผู้สูงอายุ ($p < 0.05$) และมีความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดด้านการพัฒนาผู้สูงอายุของประชาชนกับทั้ง 6 ตัวแบบ ($p < 0.01$) และปัญหาอุปสรรค ได้แก่ (1) วัตถุประสงค์โครงการไม่ชัดเจน (2) ประชาชนขาดความร่วมมือ (3) ภาวะเจ็บป่วยของผู้สูงอายุ (4) งบประมาณไม่เพียงพอ และ (5) ขาดการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้ารับการฝึกอบรม

อภิปรายผลการวิจัย

1. ทิศนคติเกี่ยวกับการพัฒนาด้านผู้สูงอายุ

1.1 ของชาวตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติฯ ในภาพรวม ระดับปานกลาง และมีกลุ่มตัวอย่างเพียงเล็กน้อยที่มีความเห็นว่าผู้สูงอายุเป็นภาระต่อสังคมและรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการทำงานพัฒนาชุมชนร่วมกับผู้สูงอายุ ในความเป็นจริงแล้ว ผู้สูงอายุไม่ได้เป็นผู้ที่หมดความหมายหรือเป็นวัยสิ้นสุดโดยทีเดียว เพียงแต่เป็นวัยที่ปลอดจากภารกิจของสังคมส่วนใหญ่ ฉะนั้นการอยู่ในวัยสูงอายุจึงไม่ควรแยกตัวออกจากสังคม หรือปฏิเสธความแก่ หากแต่ควรคิดว่า จะทำอย่างไรจึงจะอยู่ในสังคมและมีช่วงชีวิตบั้นปลายได้อย่างมีความสุขตามสภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551: 15-16) ได้สรุปไว้ว่า ความหวังของคนไม่มีที่สิ้นสุด และยังคงอยู่กับคนตลอดอายุขัย วัยสูงอายุยังเป็นวัยที่มีหวัง แต่เป็นความหวังที่แตกต่างจากวัยอื่นคนวัยหนุ่มสาวหวังมีครอบครัว หวังก้าวหน้าในการงานอาชีพ เมื่อมีอายุเลยวัยกลางคนก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ ความหวังจะประกอบด้วย (1) หวังที่จะมีอายุยืนยาว ได้เห็นลูกหลานประสบความสำเร็จมีครอบครัว (2) หวังที่จะดำรงชีวิตบั้นปลายได้อย่างมีความสุข (3) หวังที่จะมีพลาณามัยสมบูรณ์ปราศจากโรคภัยเบียดเบียน (4) หวังที่จะได้มีส่วนร่วมกับสังคมหรือใช้ชีวิตเพื่อสังคมได้อย่างสมบูรณ์



(5) หวังที่จะได้เป็นผู้มีสิทธิในสมบัติ หน้าที่การงานของครอบครัวและอำนาจในการสั่งงานได้พอสมควร และ (6) หวังที่จะได้นับเกียรติ ความนิยม เพื่อชื่นชมในบันปลายของชีวิต ดังนั้น จึงมีความมองว่าผู้สูงอายุเป็นภาระต่อสังคม และรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการทำงานพัฒนาชุมชนร่วมกับผู้สูงอายุ

1.2 ของคณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการผู้สูงอายุตำบล และข้าราชการ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ใส

1) ปัจจัยนำเข้าสู่โครงการส่วนใหญ่มีความเหมาะสมและพอเพียง แต่ในบางชุมชนยังไม่มี ความเหมาะสมและพอเพียง เช่น จำนวนบุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทักษะของผู้นำ งบประมาณในการดำเนินโครงการฯ และทรัพยากรที่ใช้อำนวยความสะดวก ในการดำเนินงานตามโครงการฯ สอดคล้องกับข้อค้นพบของ ฉมนันท์ แก้วอินตะ (2554: 163-164) จากการศึกษาเรื่อง "การนำแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552 ไปปฏิบัติ: กรณีศึกษา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน" ที่พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องแผนผู้สูงอายุฯ และงบประมาณ ในการดำเนินงานไม่เพียงพอ เพราะฉะนั้น ควรพิจารณานำแนวคิดการพัฒนาท้องถิ่นที่ดี ของ จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ (อ้างอิงใน อุทัย เลาหิเชียร. ม.ป.ป: 229-237) ที่ได้กล่าว เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรคนและจัดสรรงบประมาณและการบริหารการเงิน ซึ่งเกี่ยวข้อง กับการจัดสรรบุคลากรที่เหมาะสมและงบประมาณในการดำเนินงานการพัฒนาชนบท ที่มีประสิทธิภาพไว้ว่า (1) การพัฒนาต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจ มีความรู้ หลายวิชาชีพ และมีความชำนาญโดยเฉพาะในด้านเทคนิคหลายด้าน ซึ่งต้องเลือกเฟ้น บุคลากรที่มีคุณภาพก่อน และทำการสรรหาและบรรจุแต่งตั้งให้เหมาะสมกับงาน นอกจากนี้ ควรเป็นผู้มีความคิดริเริ่ม ใจกว้าง พร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นหรือการโต้แย้งจากผู้อื่น เป็นผู้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีอุดมคติ มีความรู้ในรายละเอียดในเรื่องงานที่ทำ มีความขยันหมั่นเพียร มีความเสียสละและมีความพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ฯลฯ (2) การจัดสรรงบประมาณและการบริหารการเงิน ต้องอาศัยการระดมทรัพยากรหลายๆ ทาง มาเป็นทุนดำเนินการ ยิ่งรัฐต้องทำงานพัฒนามากและยากขึ้นเพียงใด จำนวนเงินที่ต้อง ใช้จ่ายย่อมต้องมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งประเทศที่ต้องการพัฒนาทั้งหลาย มักจะมีปัญหาเรื่อง การใช้งบประมาณที่ไม่ประหยัด

2) กระบวนการดำเนินงานตามโครงการส่วนใหญ่เป็นระบบและชัดเจน ซึ่งผล การวิจัยสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาของ สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2541: 30-35)



ที่ได้สรุปถึงกระบวนการพัฒนาชุมชนแบบจัดการที่ถือว่าต้องประกอบด้วย (1) หลักการช่วยกันคิด (Non-directive Method) คือ การพัฒนาที่เจ้าหน้าที่พัฒนาประชาชนโดยใช้หลักการรวมตัวกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง ดำเนินการพัฒนาชุมชน (2) หลักการ PAR (Participatory Action Research) คือ การดำเนินการพัฒนาและวิจัยการพัฒนาพร้อมกันไป (3) หลักการพึ่งตนเอง (Self Reliance) คือ การพึ่งตนเองได้จะต้องมีปัจจัย 5 ตัว เรียกว่า TERMS ประกอบด้วย การพึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยี คือ มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น (Technology) การมีอาชีพและรายได้พออยู่พอกิน (Economic) การมีทรัพยากรธรรมชาติ (Resource) การมีจิตใจที่เข้มแข็งและแน่วแน่ว่าจะพึ่งตนเองได้ รวมทั้งรู้จักพอในผลของความพยายาม (Mental) และปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม (Socio-cultural) คือการมีคนจำนวนหนึ่งที่สมัครสมานสามัคคี มีผู้นำที่เข้มแข็ง มีค่านิยมและอุดมการณ์ส่งเสริมการพึ่งพาตนเอง (4) หลักการ BAN (Balance, Ability and Networking) ประกอบด้วยสาระ 3 ประการ คือ การรักษาสมดุลที่มีทั้งในคนแต่ละคน ได้แก่ สุขภาพอนามัยดี ไม่เจ็บป่วย ครอบครัวมีความมั่นคง มีชุมชนที่เข้มแข็ง มีความสมัครสมานสามัคคีกัน (Balance) / การสร้างความสามารถในการทำให้เกิดการพึ่งตนเองได้ ซึ่งมี 5 ด้าน คือ เทคโนโลยี เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติ จิตใจและสังคมวัฒนธรรม (Ability) / การสร้างเครือข่าย การมีเพื่อน พันธมิตรการพัฒนา ซึ่งอาจเป็นบุคคล ชุมชนองค์กรก็ได้ มิตรเหล่านี้จะเป็นที่พึ่งของกันและกัน อาจเรียนรู้จากกันและกัน ช่วยเหลือกันเวลามีปัญหา ช่วยเหลือกันเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าหรือช่วยเหลือกันป้องกันศัตรูคู่แข่งขัน ให้หยิบยืมเทคโนโลยีหรืองบประมาณแก่กันและกัน สิ่งที่สำคัญ คือ การช่วยให้เกิดการพัฒนาขึ้น(Networking) (5) หลักการจัดการ (Management) แบ่งเป็น 4 ประเด็น คือ การรู้จักตนเอง การส่งเสริมการศึกษาอบรม การสร้างกลุ่มช่วยเหลือตนเอง และหลักการอื่นๆ เช่น หลักประชาธิปไตยในการดำเนินงาน หลักการใช้ผู้นำท้องถิ่น หลักการใช้วัฒนธรรมท้องถิ่น และหลักการพหุภาคีในการดำเนินงาน เป็นต้น

3) ผลการดำเนินโครงการส่วนใหญ่ประสบความสำเร็จ แต่ทั้งนี้ผลการดำเนินโครงการดังกล่าว ยังไม่สามารถก้าวไปสู่การพัฒนาด้านจิตใจและการมีชีวิตที่เป็นสุขของผู้สูงอายุได้อย่างแท้จริง ซึ่ง กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551: 133-137) ได้สรุป "การมีชีวิตที่เป็นสุข" หรือ "สุขภาวะ" ว่าต้องประกอบด้วย (1) มีร่างกายสมบูรณ์ (2) มีจิตใจสมบูรณ์ (3) ปราศจากโรคหรือทุพพลภาพ (4) สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยดี สำหรับผู้สูงอายุที่จะเรียกว่าเป็นผู้สูงอายุที่มีสุขภาพดี 3 ประการ คือ (1) ร่างกายสมบูรณ์



หมายถึง การมีพละนาถัยสมบูรณ์ (2) จิตใจสมบูรณ์ หมายถึง การมีอารมณ์ผ่องใส จิตใจไม่เคร่ง เครียดเป็นกังวล มีเหตุผล มีความมั่นคงของจิตใจและยอมรับสภาพ ความเป็นจริงของชีวิต และ (3) สังคมสมบูรณ์ เป็นผู้ยอมรับบทบาทที่ถูกต้องของตนเอง ในสังคม สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ใช้วิจารณญาณในการเรียนรู้สังคม และทำ ความเข้าใจสังคมในทางที่ดี ซึ่งการสร้างสมดุลขององค์ประกอบของสุขภาพ จะช่วยให้ ชีวิตมีความสุขและสุขภาพดีตลอดอายุขัย ชาติที่ดี สังคมดี คือ การมีสุขภาพดี นั่นเอง

2. การแปลงตัวแบบของแผนผู้สูงอายุแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ

การแปลงตัวแบบการนำแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ.2552 ไปปฏิบัติงานพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ในภาพรวมประสบความสำเร็จ และควรมุ่งการปฏิบัติงานฯ ไปที่กลุ่ม ประชากรที่มีช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไป มากที่สุด รองลงมา คือ 51 - 60 ปี 31-40 ปี 41-50 ปี และ ไม่เกิน 30 ปี ตามลำดับ โดยเน้นไปที่กลุ่มประชากรที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนา ด้านผู้สูงอายุมาก่อนเป็นหลัก แต่อย่างไรก็ตาม ประชากรที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมฯ มาก่อน ควรได้รับข้อมูลข่าวสารของกิจกรรมฯ ที่เพียงพอและสม่ำเสมอ เพื่อการพิจารณาตัดสินใจ เข้าร่วมกิจกรรมฯ เช่นกัน นอกจากนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านผู้สูงอายุ ตำบลแม่ใส สามารถนำผลการทดสอบความสัมพันธระหว่างแนวคิดพื้นฐานของประชาชน เกี่ยวกับการพัฒนาด้านผู้สูงอายุ กับตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ ไปใช้ในงานพัฒนา ด้านผู้สูงอายุได้ ซึ่งผลการวิจัยปรากฏชัดเจนว่าทั้ง 6 ตัวแบบ ซึ่งประกอบด้วย (1) ตัวแบบ ที่ยึดหลักเหตุผล (2) ตัวแบบด้านการจัดการ (3) ตัวแบบด้านการพัฒนาองค์การ (4) ตัวแบบ ด้านกระบวนการของระบบราชการ (5) ตัวแบบด้านการเมือง และ (6) ตัวแบบเชิง บูรณาการ โดยมีความสัมพันธ์กับแนวคิดพื้นฐานของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาด้าน ผู้สูงอายุ ที่นัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .05 ทุกรายการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะต่อองค์กรชุมชน

- 1) ควรตระหนักร่วมกันว่าผู้สูงอายุไม่ใช่บุคคลด้อยโอกาสหรือเป็นภาระต่อสังคม
- 2) ควรร่วมกันจัดทำแผนงาน/โครงการ เกี่ยวกับผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน
- 3) ควรติดต่อประสานงานกับหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุอย่างสม่ำเสมอ



2. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. ควรผลักดันให้ประเด็นผู้สูงอายุได้รับความสนใจอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้มีศูนย์การเรียนรู้ในการถ่ายทอดภูมิปัญญาและเผยแพร่องค์ความรู้ให้กับชุมชน ตำบล อำเภอ และจังหวัด

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการแปลงแผนผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติอย่างบูรณาการ และเป็นรูปธรรม

3. ควรจัดให้มีโครงการ / กิจกรรมด้านผู้สูงอายุของทุกหน่วยงานและทุกระดับที่เกี่ยวข้อง

4. จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณและสัดส่วนของผู้สูงอายุจังหวัดพะเยา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2553). **แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ**

ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552 พิมพ์ครั้งที่ 1.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เทพวัฒนาสินธุ์.

กุลยา ตันติพลาชีวะ. (2551). **สุขภาพกายกับวัยสูงอายุ** พิมพ์ครั้งที่ 1.

กรุงเทพมหานคร: เรืองปัญญา

กุลยา ตันติพลาชีวะ. (2551). **สูงวัยด้วยใจสุข** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: เรืองปัญญา

อุทัย เลาหวิเชียร. (ม.ป.ป). **การบริหารการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ฉมานันท์ แก้วอินตะ. (2554). **การนำแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564)**

ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552 ไปปฏิบัติ: กรณีศึกษา อำเภอเวียงสา

จังหวัดน่าน. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2541). **การพัฒนาชุมชนแบบจัดการ** พิมพ์ครั้งที่ 1.

กรุงเทพมหานคร: หจก.เอมีเทรดดิ้ง.